

150 jaar onderwijs

Om samen te vatten...

Van een school is er in de gemeentereningen van 17e en 18e eeuw geen spoor terug te vinden. De meeste inwoners waren ongeletterd. In het register van de St-Sebastiaansgilde, tussen 1648 en 1800, kan men vaststellen dat een vierde van de leden niet eens een handtekening kon zetten; het meest elementaire om zich te laten kennen. Voor de huur van kerkgronden in 1679 was twee derden van de betrokkenen niet in staat zijn naam neer te schrijven. In die tijd gaf de koster wel wat onderricht, maar in de eerste plaats inzake godsdienst.

Onder de Hollandse bezetting, of dan de Nederlanden in de loop van onze geschiedenis, werd het onderwijs dan meer methodisch ingericht. Meester Sebastiaan Vervaecke, die koster was en de fonetiek te Brugge geleerd had, gaf les in zijn enge woning bij de kerk. Nog voor de onafhankelijkheid kwam het aldus tot gemeentelijk onderwijs, daar waar de goeuden moesten betalen.

Het was pas in 1855 dat de eerste deellijke school, voor jongens en meisjes,

te Knokke op het Dorpsplein opgetrokken werd (afgebroken in 1931). Deze bleef meisjesschool toen in 1870 een afzonderlijk gemeentelijk gebouw ter Naaldenstraat (huidige Verheyestraat) kwam, met een toegang vanaf de Dorpsstraat (nu Nachtegalestraat). In 1920 kwam de gemeenteschool in het Hôtel de la Couronne, met volledige lagere school, met klassen tot het 8e studiejaar. In 1930 werd een moderne uitgebreide stadsmisjesschool met kindertuin gebouwd aan de Onderwijsstraat (nu Van Steenestraat). Bij de jongensschool werden nieuwe klasgebouwen gevoegd, tot in 1957 het ruime gebouw ter Edward Verheyestraat werd opgetrokken voor jongens en meisjes. De gemengde school kwam tot stand in 1973, zoals dit reeds het geval was in de stedelijke wijk scholen van de Zoutelaan (1957) en van de Oosthoek (1931).

Dit is kortweg de 150-jarige geschiedenis van het onderwijs te Knokke met vele namen van onderwijzers in de herinnering: Sebastiaan Vervaecke (1824), Joseph Fournier (1843), Pierre Ackerman (1854), Frans Schramme (1861), Henri Bauwens (1863), Jean-François Verstichelen (1869), Leopold Van Steene (1881), Louis Van Steene (1882), François De Cuyper (1901), Gaston Van Steene (1911), René Huyghebaert (1912), Benoit De Langhe (1915), tot de periode na de 1e wereldoorlog en Lucien en Ward Vervarcke in 1919, Adrien Plasschaert in 1925. Dit wat het onderwijs voor de jongens betrof. Hoe ze elk hun rol speelden hebben we vroeger reeds nader belicht.

De Knokse meisjes van 1885.

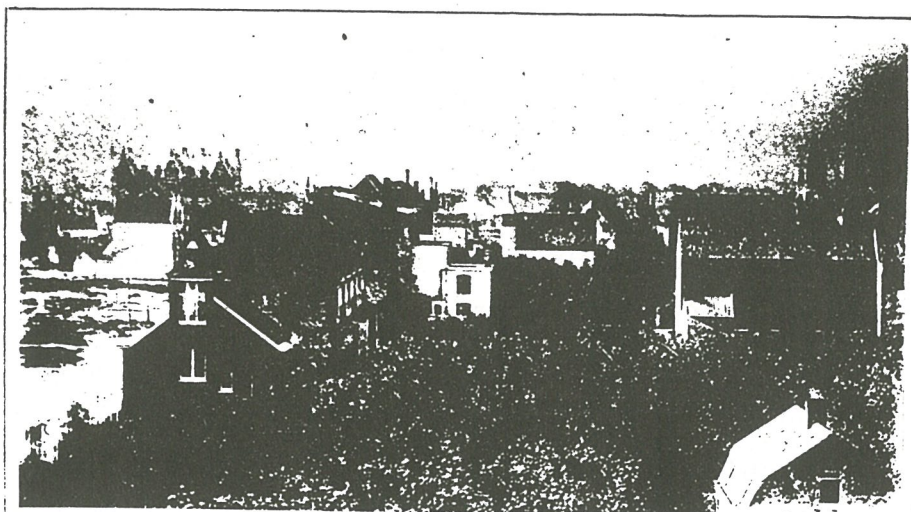
Al de

onderwijs-
instellingen

Naast het gemeentelijk onderwijs kwam in 1879 het vrij katholiek onderwijs tot stand. Een gebouw voor jongens en meisjes werd opgetrokken ter Smedenstraat (waar nu nog het jeugdlokaal van « De Beurze » is), oorspronkelijk eerder klein. De school bleef tot 1879 in dienst, maar zou later, uitgebreid, weer heropend worden. Ondertussen kwam in 1894 de kloosterschool klaar in het Duinenpark met lagere school en kindertuin vanaf 3 jaar. In 1911 werd de wijkschool in het Kalf geopend met 4 klassen. In het dorp werden in 1912 de jongens van de meisjes gescheiden en ze kwamen in de uitbreiding ter Smedenstraat, steeds met het onderwijs verzorgd door de zusters. Hier kwamen in 1927 de Broeders Xaverianen van Brugge hen vervangen.

Een paar andere schoolinrichtingen kwamen ondertussen nog tot stand, maar dan niet bedoeld voor de Knokse kinderen. In 1896 werd het « Salisbury College » opgericht, op initiatief van een comité voor alhier verblijvende Britse kinderen. Reeds het volgende jaar stortte het schoolgebouw in. In 1910 lieten de zusters Dominikanessen van Langres (Frankrijk) bij het Verweeplein een klooster met kostschool voor meisjes bouwen. Na de 1e oorlog kwam er in 1919 het Nationaal Werk voor Kinderwelzijn, om tot de 2e oorlog vooral een kostschool voor zwakke kinderen te zijn met verblijf aan zee. Sedert 1900 was er ook een schoolkolonie in het duingebied ter hoogte waar nu de Dumortierlaan is en het aanpalend duinenpark. Daar werd in 1919 de schoolkolonie van O.L. V. van de IJzer ingericht. Ook deze overleefde de 2e oorlog niet.

In de naoorlogse periode kreeg het onderwijs een nog grotere uitbreiding, die zich niet langer beperkte tot de lagere school. In 1951 stonden de zusters van het St-Jozefsinstituut in voor het middelbaar onderwijs, daarnaast vakonderwijs, met nieuwe gebouwen bij de Parmentierlaan. In 1957 werd het een lyceum voor meisjes.

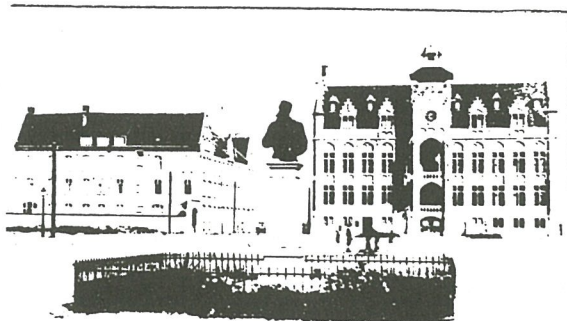
In 1894 kwam de Kloosterschool in het Duinenpark als eerste vrije kat.instell.

Het rijksonderwijs deed zijn intrede in 1948, in het voormalig gebouw der « kolonie » bij het Verweeplein. Na aanvankelijk als Rijksmiddelbareschool te hebben gefungeerd kwam er uiteindelijk volledig onderwijs van 3 jaar af om ten slotte tot Koninklijk Ateneum verheven te worden. Nieuwe gebouwen kwamen langs de Pierslaan.

De Broeders Xaverianen verlieten het gebouw van de Smedenstraat in 1953 nadat het bisschoppelijk kollege opgericht was in 1947. Ze kwamen in de ruime instelling ter Meerlaan als St-Bernardus-instituut. De uitbreiding werd verder doorgetrokken naar de parochie van het H. Hart in 1954, waar ook de zusters hun school hadden.

Terwijl reeds na de 1e oorlog een avondvakschool open was in de gemeenteschool, richtte men na de 2e WO ook een stedelijke middelbare beroepschool voor meisjes in en wel toen de gebouwen van de « Couronne » na 1957 vrij kwamen. Dit soort onderwijs met naai- en kniplessen verdween na 1970.

Officieel en vrij onderwijs hebben aldus onze tijd bereikt, ver weg van het schamele schoolhuisje van meester Vervaecke in 1829. Schepen mevr. Willems-Vandecasteele heeft er sedert de fusie ook voor gezorgd dat de « scheiding der geslachten », zoals het in vorige eeuw heette volledig tot het verleden zou behoren. Nu zitten meisjes en jongens samen op de schoolbanken.

Het Kon. Ateneum kwam i. d. Kolonie

Nu te Knokke: Stedel. Gemengde Basisschool, Verheyeestr., Duinviooltjesstr., Zevekote - Kon. Ateneum en Gemengde Rijkslage Basisschool, Pierslaan, Rijks Middenschool, Verweeplein - Gesubs. Vrije Lagere Gemengde School, Diksmuidestr., Sportl., Keuvelhoekstr., Oosthoek - St-Bernardusinstituut, Sportlaan, Van Rysselberghestr. - St-Jozefsinstituut, De Tièrest. - Sted. Beroepsleergangen, Verheyeestr. - Peuterklassen en Kindertuinen bij de verschillende scholen, ook oovang Duin-

15 hummeltjes. En wat we kunnen vergeten hebben...